

מילת היום

שונה

1. לכל מילה יש סיפור:

פירוש המילה, מילים נרדפות, ניבים וביטויים

● "שונה" - פירוש לפי רב מילים:

1. שאינו כמו משהו או משהו אחר, שיש הבדל ביניהם
  2. אחר, נפרד, לא אותו אחד
  3. לא רגיל, לא שגרתו, יוצא דופן, מיוחד
  4. בלשון החוק, עגה בשונה ממשהו או ממישהו שלא כמוהו, בניגוד לו
- מילים נרדפות** - נְפִלָה (ספרותית), נִפְרָד, נִבְדָּל; קְרוֹץ מְחֻמָּר אַחַר, שׁוֹנָה בְּמַהוּתוֹ, שׁוֹנָה, אַחַר, זָר;
מְבֻדָּל, מְפָרָד, מְבָחָן; דִּיפְרָנְצִיאָלִי
- צירופים** - שׁוֹנָה בְּמַהוּתוֹ, שׁוֹנִים וּמְשֻׁנָּים

● "שונה" במקורות:

- "עם שונים אל תתערב" (משלי כ"ד, כ"א). אל תתערבב עם אנשים הזוממים מזימות.
- "היתה רוח אחרת (עמו)". מקור: במדבר י"ד, כ"ד. דעתו היתה שונה משל אחרים.

● ניבים וביטויים:

- **אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד.** מקור: אמר רבי יצחק: סגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאין בסגנון אחד. פירוש: כל אדם - וסגנונו הוא.
- **לא ראי זה כראי זה.** מקור: מה לכרם שכן חייב בעוללות! קמה תוכיח. מה לקמה - שכן חייבת בחלה! כרם יוכיח. וחזר הדין: לא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהן - דבר שנהנה וטעון ברכה, אף כל דבר שנהנה טעון ברכה (ברכות ל"ה, ע"א). פירוש: נאמר על אנשים או על דברים שאינם דומים זה לזה.
- **כשם שאין פרצופי בני אדם דומים, כך אין דעותיהם דומות.** מקור: והרואה בריאות טובות ואילנות טובות אומר: ברוך שזכה לו בעולמו, אבל אם ראה אוכלוסין הרבה של בני אדם אומר: ברוך חכם הרזים, כשם שאין פרצופיהם שוין זה לזה כך אין דעתם שוין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעת בפני עצמו (מדרש תנחומא פרשת פנחס, סימן י').

2. מה בסרטון?

פירוט הקטעים על פי הרצף בו הם מופיעים בסרטון

קשר למילים אחרות	תקציר	משך	שם הפרק או הקטע	
	ילדים מדברים על המילה שונה.	01:48	כתבה מצולמת: מילת היום - שונה	1
	הילדים לומדים לצייר עין, אף ופה.	00:39	אנימציה: החיזר והילד הקטן	2
חברים	אבי ואלמו מנסים להבין מה דומה ביניהם ומה שונה.	01:54	חבובות: דומה ושונה	3
	ילדים מספרים על חמש מפלצות דומות אבל שונות.	00:57	אנימציה: חמש מפלצות	4
חברים	זואי מראה הבדלים ודמיון בינה לבין חבובות.	02:02	חבובות: זואי משוחחת על דומה ושונה	5
הוגן, חברים, יחד	חבורת חיפושיות מצרפות לריקוד חיפושית שאינה דומה להן.	00:23	אנימציה: חרקים	6
שכנים	מילים דומות: עברית וערבית.	02:16	שיר: מילים דומות	7
חברים, יחד	יצורי חלל שונים משחקים כדורסל.	00:57	אנימציה: משחקים כדורסל לפי התור	8
	בנץ מתלבט איזה כובע ייקח אתו, ואריק פותר לו את הבעיה.	01:26	חבובות: אריק משנה את הכובע של בנץ	9
	דומה/שונה: צייר מצייר דיוקן עצמי ואז מוסיף שיער לציור, כי זה משנה לגמרי את הציור.	00:23	אנימציה: צייר מצייר דומה/שונה	10
	שיר "בכל אחד יש משהו מיוחד".	01:52	שיר: "מה שאני"	11

3. "מילים טובות"

מילים שיש בהן פוטנציאל להעשרה ולהעמקת השיח הערכי בגן הילדים:

- שונה
- מיוחד
- אחר
- קבלה
- כבוד
- זולת
- מגוון

4. "בואו נדבר על זה"

הצעות לעידוד השיח סביב נושאים שיש בהם פוטנציאל לעניין את הילדים ולהעשיר את השיח

הרגשי

- מה זה 'שונה'?
- במה אני שונה מאחרים?
- במה אני דומה לאחרים?
- יש שונות בסממנים חיצוניים (כמו מוגבלויות פיזיות שונות) ויש שונות פנימית (מה אני אוהב ומה את/ה?)
- אם כולם היו דומים אז...
- העולם עשיר ומגוון באנשים שונים: מארצות שונות, בגבהים שונים, בצבעים שונים, שפות וקהילות שונות.

5. "הלכה למעשה"

שלל רעיונות לפעילויות וליישום חווייתי בגן הילדים

- לימוד מילות השיר: מילים דומות, המופיע בקטע מספר 7.
מילים דומות - מוטי אבירם וחיים אידיסיס
בהשראת השיר: מילים דומות בשפות שכנות. כדאי לבקש מהילדים לזהות את המילים המופיעות בשיר - כיצד הן נשמעות בעברית? וכיצד בערבית?
- מי אני? אפשר לשחק משחקי ניחושים באמצעות חידות המתייחסות למאפיינים ייחודיים בחפץ או בילד. אני חושב על... תוך התייחסות אל המיוחד באופן חיובי.
- אני דומה ל... אפשר לזמן לילדים אביזרים שונים ומגוונים שבאמצעותם יוכלו להפוך להיות דומים ל... הורים, גננת, דמויות מסרטים, גיבורי ספרים ועוד.

● לימוד מילות השיר: "מה שאני", המופיע בקטע מספר 11:

מה שאני

מאת: Sesame Street תרגום: אלעד וינגרד

אם אני זה מה שבי	דבר אותי לא ישבר
אָהִיָּה חִזָּק	אלה קדימה, בלי לעצר
זה בתוכי	אמשוך לצעד,
תמיד - תמיד אני אהיה	יש בי את הכח.
הכי טוב שאני	אני כל כך - חושבת
- יש רק אני אהדד לצד	אני כל כך - אמיץ
אל חלומי	אני כל כך - טוב לב
תמיד אצמד	אני כל כך - עקשן
כי זה תלוי רק בי	גם לכם יש קסם!
הו, אתהלה בראש מוּרָם - רם	גם בכם יש כח!
אחיו אל העולם - לם	כל דבר אוכל להשיג
יש לי מה לתת,	אם רק אאמין בעצמי תמיד
יש בי את הכח.	אתהלה בראש מוּרָם - רם
דבר אותי לא ישבר	אחיו אל העולם - לם
אלה קדימה, בלי לעצר	יש לי מה לתת,
אמשוך לצעד,	יש בי את הכח.
יש בי את הכח.	דבר אותי לא ישבר
אני כל כך - אוהבת	אלה קדימה, בלי לעצר
אני כל כך - נחמד	אמשוך לצעד,
אני כל כך - נדיב	יש בי את הכח.
אני כל כך - חכם	אני כל כך - מוכשרת
אני כל כך - מוכשרת	אני כל כך - שמח
אני כל כך - שמח	כל דבר אוכל להשיג
כל דבר אוכל להשיג	אם רק אאמין בעצמי תמיד
אם רק אאמין בעצמי תמיד	אתהלה בראש מוּרָם
אתהלה בראש מוּרָם	אחיו אל העולם - לם
אחיו אל העולם - לם	יש לי מה לתת
יש לי מה לתת	יש בי את הכח.
יש בי את הכח.	

6. עוד סיפור ושיר

אוסף נבחר ולא-ממצה של ספרים ושירים להעמקת החוויה

● ספרים וסיפורים:

מעשה בפא סופית / נתן אלתרמן

גיבורת הסיפור היא פא סופית (ף), שברגע שעמום מחליטות האותיות לנדות אותה מתוכן: "מי היא הנשקפת מספר ומגוויל? על רגלה היא חסידה, על פי אפה היא פיל". האותיות מעליבות, מתגרות ומשפילות אותה: "ראו נא איזה אורך ואיזה עוקם לתפארת" עד שנמאס לה והיא עוזבת. אך אבוי! עם עזיבתה: "הציפורים שעופפו חדלו לפתע מלעופ... המתופפים שתופפו פתאום נדמו מלתופ...". ומה יקרה?

הסיפור מלמד על חשיבותו ותרומתו של כל יחיד בייחודו לחברה. בהשראת הסיפור ניתן:

- להתבונן באיורים ולגלות מה הם מוסיפים לתוכן הסיפורי
- לספר את הסיפור תוך עיון באיורים

● ספרים נוספים המתאימים למילה "שונה":

- הענק הנמוך/הגמד הגבוה / רינת הופר
- משהו אחר / קתרין קייב
- מעשה בחתוליים / ע' הלל
- מי בביתן? / לאה גולדברג
- והילד הזה הוא אני / יהודה אטלס
- סיפור על ג'רפה / נועה נמרודי
- הנעליים הישנות של אדון מינאסה / רונית חכם

● שירים:

- שני עיגולים / דתיה בן דור
- כבסים / ע' הלל
- הסיפור על האיש הירוק / יהונתן גפן
- אתה פלא / חוה אלברשטיין
- אָתָה וְאֲנִי חֲבָרִים / לאה נאור

7. סביבה והשראה

רעיונות לביטוי המילה בסביבה החינוכית

- תערוכת כרזות: להיות שונה זה...
- אנחנו דומים וגם שונים - צילום או ציור פורטרטים של ילדי הגן והצגתם ביחד "המאחד והמייחד"
- ניתן ליצור משחק זיכרון או דומינו הכולל את שמות ילדי הגן וצילומיהם - בתום המשחק ניתן להתבונן בתצלומים ולהבחין כי כולנו שונים וגם דומים.
- כדאי להזמין את הילדים לחבר כרזות: להיות שונה זה... אפשר לעטר את הכרזות ולתלות אותן בגן.
- יצירה בחול - בעקבות צפייה בסרטון "החייזר והילד הקטן" המופיע בקטע מספר 2, אפשר לתת לילדים מגש או מכסה של קופסת נעליים ובו חול, חומרים מהטבע כגון: עלים, אבנים, ענפים ועוד ולאפשר לילדים ליצור.
- אפשר לזמן לילדים 3-4 מרכיבים זהים כגון: פקקים, עלים, ענפים ולאפשר להם ליצור קומפוזיציה שונה. את התוצרים אפשר לתלות על לוח בגן כדי להבחין בשונות.